СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 232. Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця, 4. жовтня, 1929. VOL. XXXVII. No. 232. Jersey City, N. J., Friday, October 4, 1929. THREE CENTS

СЕНАТ СПРОТИВИВСЯ ГУВЕРОВИ В СПРАВІ ГНУЧКОЇ ТАРИФИ

ПОБІДИЛА ДЕМОКРАТИЧНА ПРОГРЕСИВНО-РЕПУБЛИКАНСЬКА КОАЛИЦІЯ. ДАЛЬШИЙ ХІД СПРАВИ ЗАЛЕЖАТИМЕ ВІД РІШЕННЯ ПАЛАТИ ПОСЛІВ.

ВАШИНГТОН, 3 жовтня. — При голосованню над гнучкою тарифою, яка признавала президентови юрисдикцію в тарифних справах, заявилося 47 голосів проти правительственного предложення, а за поправкою Симонса. За гнучкою тарифою заявилося 42 голоси. Президент Гувер привязував до гнучкої тарифи велику вагу, будучи тої думки, що коли сенат її ухвалить, то тимсамим доконає найбільш поступового діла в цілій історії американської тарифи.

13 републиканців перейшли при голосованю на сторону 34 демократів і в той спосіб повалено проект Гувера. Опозиція стояла на тім становищу, що така важна функція як установлення тарифи не може бути перенесена на якусь одну особу чи інституцію, а мусить залишитися при конгресі.

Президент Гувер, довідавшись про вислід голосовання, не дав ніяких вияснень. Кажуть, що він жде, яке становище займе в тій справі палата послів.

КРІВАВИЙ СТРАЙК.

ТРОХ ПОСТРІЛЕНИХ СТРАЙКАРІВ ВЖЕ ПОМЕРЛО, А ШІСТЬОХ ЛЕЖИТЬ НА СМЕРТНІЙ ПОСТЕЛІ. РАНЕНО 23 РОБІТНИКІВ, ЧЛЕНІВ АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ.

МЕРІОН (Норт Каролайна), 3. жовтня. — Між страйкуючими робітниками з Меріон Менюфекчурінг Компані й шерифом Оскаром Едкинсом та його помічниками прийшло до боротьби, бо шериф не хотів дозволити робітникам на пікетовання. Шериф твердить, що хтось з робітників вдарив його палкою по голові, але не пригадує собі, хто перший почав стріляти. Зате робітники твердять, що шериф напав на них з полісменами і почав їх розганяти, коли вони пікетували фабрику. Зі сторони шерифа й фабричних урядників впали стріли, які досі забрали три жертви в людях, а 6 робітників доминає. Щодо решти ранених, яких є 18, ще не знати, як важкі у них рани.

ЛІПШИЙ ЗА ВСІХ ИНШИХ.

ТАК КАЖЕ ПРО СЕБЕ МЕЙОР ВОКЕР.

НЮ ЙОРК, 3. жовтня. — Мейор Вокер, котрий наново кандидує на той уряд з рамени демократичної партії, говорив вчора про передвиборчу кампанію. Він радив не брати собі її дуже до серця, бо це звичайна річ при виборах, коли всякі демагоги намагаються обкидувати своїх контркандидатів болотом. Вокер каже, що його противники виписують проти нього такі історії, до яких він навіть ніколи не був би додумався, що вони можуть мати щонебудь спільного з його особою. При кінці заявив Вокер таке: „Я не хочу, щоби мене вибирали тому, що мій противник гірший від мене. Я хочу бути вибраним тільки тому, що я ліпший ніж мій опонент".

ГУРАГАН ЗАХОПИВ НЮ ЙОРК.

НЮ ЙОРК, 3. жовтня. — Гураган, який наробив стільки шкоди в Джорджії, Каролайні й Флориді, розбився на побережу стейту Ню Джерзі, захопивши ще Ню Йорк і околицю. Жертвою гурагану впало три особи. Матеріяльна шкода значна. Найбільше потерпіли віллі та літні оселі, що тягнуться здовж нюджерского побережа. В Ню Йорку вода позаливала певниці, а буря повалила дерева в парках та подерла людям парасолі.

ГОТУЮТЬСЯ ВИТАТИ МЕК ДОНЕЛДА.

ВАШИНГТОН, 3. жовтня. — Вже вирядженo два кружляки, Мемфис і Трентон, які мають супровожати Беренгарію, коли вона вїзджатиме до Ню Йорку враз з англійським премієром Мек Донелдом. В Ню Йорку повитає премієра секретар стейту Стимсон і англійський амбасадор Говард, які прибудуть з Вашингтону. Кромі цього буде віддана Мек Донелдови належна військова почесть.

ФОЛ ЗНОВУ ПЕРЕД СУДОМ.

ХОДИТЬ ТУТ О ВІДОМОГО ХАБАРЯ В СУМІ $100,000.

ВАШИНГТОН, 3. жовтня. — Перед суддею Гином з Суприм Корту Колюмбійського округа станув бувший секретар внутрішних справ, Алберт Фол, щоби внести спротив супроти розписання нової розправи в справі його хабарництва. Ходить тут о $100,000, які Фол побрав від нафтярів, зглядно від Догени, в звязку з винаймом державних нафтових терені. Фол боронить, що ця справа вже була раз перед судом і зістала вирішена, тому годі його судити двічи.

$70,000,000 НА ДОПОМОГУ ФАРМЕРАМ.

ВАШИНГТОН, 3. жовтня. — Федеральна Фармерська Рада подає, що хліборобські кооперативи одержали досі з фондів Ради титулом позичок около $70,000,000.

ЛИНДБЕРГ У НІКАРАГВІ.

МАНАГВА (Нікарагва), 3. жовтня. — Линдберґ вибрався в нову подорож по Середущій Америці. До столиці Нікарагви прибув саме тоді, коли перейшла громовиця. Мимо зливи витало Линдберга богато цікавих, які прибули на летниче поле разом з представниками влади.

БЕЗПЛАТНА КЛІНІКА ДЛЯ ДІТЕЙ.

НЮ ЙОРК, 3. жовтня. — Фундація родини Ґуґенгаймів закупила про 422 Іст 72 улиці кілька реальностей, на яких місці буде побудована дентистична клініка для дітей. Вже приступлено до будови першого будинку, який коштуватиме около 4 міліони долярів.

Клініку ту будують тому, що шкільні знавці подають, що яких 600,000 дітей не в силі лічити зубів, бо не мають чим оплатити кошти лічення. В клініці будуть лічити безплатно.

ЯК РОСТЕ ВАРТІСТЬ НЕДВИЖИМОСТЕЙ.

Реальности, які підходять під податкову оцінку, зросли у своїй вартости в місті Ню Йорку за один тільки послідний рік на суму $1,253,702,357. Загальна вартість реальностей виносить $17,851,721,827. Не враховано тут реальностей на суму $4,723,351,540, які не підпадають оподаткованню.

ЦІЛЕ МІСТОЧКО ЗГОРІЛО.

Місточко Кривошна, в барановицькому повіті, цілковито згоріло. Пожежа вибухла з невідомих причин, а сильний вітер розніс огонь по цілому місті.

НАПАД НА ПОЧТУ.

Дня 2-го вересня ц. р. виконано напад на почтовий віз між Східницею і Бориславом. Біля години 3.30, коли віз віджіджав до ліса, напало на нього 3-ох людей, зоружених у револьвери. Вони стягнули візника Костя Бецкала, завязали йому очі і забрали дві пачки та ключ від почтових скринок. Після того зникли в лісі.

„Львовскі Курер Поранни" додає до цього нападу таку замітку: Напад виконали по найбільшій правдоподібности члени Української Військової Організації.

БАНДИТИЗМ.

У Кривополі арештували молодого Гуцула Василя Іванюка, що від довшого часу вів життя опришка. Має він на совісти кілька осіб, які вбив з помсти або для грабіжі. Гуцули ховали його спершу перед поліцією, але згодом, коли він почав нападати і на бідаків, видали його. — У надвірянськім повіті гуляють узброєні бандити, що нападають у ночи на доми мешканців.

КРАКІВСЬКА СЕНЗАЦІЯ.

У Кракові ведеться довга судова розправа проти адвоката д-ра Натана Коркеса, відомого зперед війни соціялістичного діяча, що сидить від довшого часу в вязниці, обвинувачений в образі поліції та прокуратури. Коли він виїхав минулого року з Кракова до Варшави, з готелю, де мешкав, залишив там свій багаж, не заплативши готелевого рахунку. Його арештували в Варшаві на донесення за незаплачений довг і перевезли до Кракова. Тут почався його конфлікт з краківською поліцією та прокуратурою. До прокуратури вніс скаргу на поліцію за хабарництво, провокаторство й фальшування зізнань, а коли прокуратура не взяла цієї скарги на увагу, подав скаргу на прокуратора до апеляційного суду, що він зловживає законом. Наслідком цього він попав у превенційний арешт. Прокуратура зі свого боку обвинувачує його в ріжних фінансових ошуках. Обвинувачений випирається вини і закидів, що він ображує владу. У довгій обороні оповідає, як усі його відкликали до марш. Пілсудського, президента Річипосполитої, до маршалків сойму й сенату — йшли до коша. Д-р Коркес уважає себе „жертвою замаху краківської поліції, яка змальовує його як... комуніста й емісарія армії Петлюри". Краків має сензацію і жде на цю розправу.

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА І ПІСНЯ НА РАДІО.

В слідуючу неділю, 6 жовтня, в год. 2.45 зполудня, на станції WAAT, готель Плаза, Джерзи Сіти, підчас української години відограє Українська Симфонічна Орхестра під проводом д. Михайла Майка з Пасейк, Н. Дж., слідуючі точки: 1) Січовий Марш; 2) Запорожська Полька; 3) Чорні очи (вальц), зі співом; 4) Коломийка; 5) Родина (вальц), зі співом; 6) Гопак-коломийка; 7) Марш Українських Січових Стрільців. Всі повищі точки аранжовані дириґентом орхестри, д. М. Майком.

ГАРНИЙ АДВОКАТ.

У Львові арештували адвоката д-ра Якова Шнекравта за те, що відступав своє мешкання на любовні сходини з професійними дівчатами.

ПОЖЕЖА ФІЛЬВАРКУ В РУДНИКАХ.

З невідомих причин вибухла грізна пожежа на фільварку в Рудниках, що знищила всі господарські будинки зі збіжем і з рільничим знаряддям. Шкода виносить 50,000 зол. п.

БУДОВА ВЕЛИКОГО ГОТЕЛЮ В ХАРКОВІ.

Тому, що до Харкова приїздить богато туристів зпоза СРСР як і з самого Радянського Союзу, а в Харкові відповідних приміщень для розміщування туристів нема, бо й добре вивінованих готелів у Харкові за мало, рішило місто (комунальна управа) й „Інтурист" приступити на спілку до будови величезного готелю на 250 кімнат з великою їдальнею, читальнею і з т. зв. універсальними крамницями. Нова будова має коштувати 2 і пів міліона карбованців. Новий готель малиби будувати в центрі міста.

НІМЕЦЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ЗА ЗМІНОЮ ЗАХІДНИХ КОРДОНІВ ПОЛЬЩІ.

Визначний німецький соціяліст, голова соціялістичного парляментарного клюбу в райхстаґу, Брайтшайд, мав розмову з представником одного рижського часопису в справі німецько-польських відносин.

Брайтшайд ствердив, що найвищим та найбільш дразливим питанням між Німеччиною й Польщею є питання ревізії кордонів. Як ціла Німеччина признає господарські труднощі, що повстали з причини зміни кордонів на сході, так ціла Польща відкидає думку про ревізію тих кордонів. У Франції не всі погоджуються з таким становищем Польщі. Впливові Французи нераз висловлюють думку, що такий стан не дасться довго утримати.

А всетаки Варшава не хоче про те й чути. Кожен чужинець, що проїздить через коридор в Німеччину, бачить те, що велику державу розірвано на дві частини і мусить признати, що такий стан не може бути вічний. Правда, що більша частина людности коридору польська, але це не є причиною, щоби теперішній стан мав тревати по віки вічні. Людність коридора може рівно добре зараховуватися до меншин у німецькій державі так, як сьогодні є вже польська меншина в німецькій частині Горішнього Шлеська.

ЖИВЦЕМ ЗАСИПАНИЙ ЗЕМЛЕЮ.

В селі Котів, бережанського повіту, підчас копання присипала земля тамошнього господаря Г. Денецького. Щойно в пів години пізніше найшли нещасного сусіди й примінюючи штучне віддихання, привернули йому життя.

НА СЕЛІ НЕДОБРЕ.

У Раві Руській господар Петро Іващишин убив свою маму і сам зголосився на поліції.

НАПАД НА ПОЇЗД.

Двох зухвалих бандитів напало на експрес поїзд Вентіміль—Париж. Біля першої в ночі, коли поїзд їхав з найбільшою скорістю, в почтовому вагоні зявилися двох замаскованих бандитів і під загрозою револьверів зажадали видання всіх грошевих листів. Колиж урядник, що вів поїзд, не хотів цього зробити, бандити його звязали й взяли всі листи. Дивним випадком паротяг попсувався і поїзд став. Тоді один з бандитів перебрався в односторій ведучого поїзд і велів машиністові їхати дальше. Машиніст послухав, а бандити зі всіми грошевими листами втікли.

УКРАЇНКА НА ЧУЖІЙ СЦЕНІ.

Стефа Стадниківна, відома нашому громадянству з численних виступів на сцені нашого театру, веденого заслуженим її батьком дир. Й. Стадником, виступала в середу 4. вересня ц. р., вперше у „Великім Міськім Театрі" у Львові в „Бароні Кіммелі". Вона заанґажована до міського театру на довший час. Ще одна молода таланована сила йде, приневолена шукати розвитку для свого таланту на більшій, чужій сцені.

ВОЛИНЬ І БУВШИЙ ГЕТЬМАН СКОРОПАДСЬКИЙ.

„Руль", щоденник російської демократії в Берліні, поміщує на своїх сторінках дня 18 серпня таку новинку:

„Волинські Українці і Скоропадський. З поінформованих українських жерел повідомляють нас про перебування в Берліні української делеґації з польської Волині, яка приїхала до Берліна під проводом українського громадського діяча, інж. Кірбіса (Луцьк), при кінці цього тижня. Делеґація мала на цілі переговорювати з бувшим гетьманом П. Скоропадським в справі координації спільної праці українських політичних організацій на Волині з аналогічною організацією в Німеччині, якою кермує бувший гетьман. Спроби волинської делеґації ввійти в особисті переговори зі Скоропадським не вдалися. Скоропадський відмовився особисто приняти делеґатів, поручаючи їм ввійти в контакт з його представником, кн. А. В. Кочубеєм. Переговори відбулися, але не дійшло до жадних конкретних результатів і волинські Українці на другий день покинули Берлін. Голова делеґації заявив перед відїздом, що делеґація переконалася, що т. зв. „гетьманський рух" під проводом Скоропадського не заслуговує на якесь поважне трактування і тому делеґація не хоче мати з ним на будуче жадного контакту".

ВОРОШИЛОВ ГОВОРИТЬ ПРО ВІЙНУ

ПРИМАРА ВІЙНИ НЕ ДАЄ СПОКОЮ РАДЯНСЬКОМУ ВІЙСЬКОВОМУ МІНІСТРОВИ. ХВАЛИТЬСЯ, ЩО РОСІЯ ПЕРЕМОЖЕ ВСІХ СВОЇХ ВОРОГІВ.

МОСКВА (СССР), 3 жовтня. — Комісар військових справ, Ворошилов, виголосив довшу промову на всеросійському зїзді робітничих юнів. Він заявив, що Росія зі всіх сторін оточена капіталістичними ворогами, які лише чигають на зручний час, щоби напасти на неї.

Майбутню війну Ворошилов представляє як війну не лише армій, але й війну фабрик проти фабрик, заводів проти заводів, або коротше кажучи: всього населення одної сторони проти населення другої сторони. Тому він закликає все робітництво бути готовим, щоби в разі війни своєю працею допомогти успіхови червоної армії.

Ворошилов говорить, що червона армія має гарну технічну базу, бо радянська індустрія скоро здиве увесь світ, бо розвивається дуже поспішно. Особливо великі надії він покладає на здійснення пятилітнього пляну індустріялізації Росії.

ТІШАТЬСЯ НАДІЯМИ.

ОРДЖОНІКІДЗЕ ГОВОРИТЬ ПРО УСПІХИ ІНДУСТРІЯЛІЗАЦІЇ. ПРИЗНАЄ НЕДОСТАЧУ ХАРЧІВ.

МОСКВА (СССР), 3 жовтня. — Один з визначних членів правлячої в Росії групи большевиків, голова Контрольної Комісії, Орджонікідзе, відповідаючи критикам сучасного радянського економічного стану, заявив, що успіхи індустріялізації виявляються такими, що замісць пятьрічного терміну, вона буде закінчена в чотирорічний. Притім він звернув увагу на те, що російський буджет зростає увесь час, а це дає більше засобів на переведення пляну індустріялізації.

Всеж він признав, що в Росії тепер є харчові недомагання, але це він приписує злій волі „куркулів" та инших протирадянських елементів. Особливо в останні часи, коли большевики почали старанно переводити соціялізацію в селах, опозиційні елементи стали дуже активними. Тому тепер у селах точиться завзята „клясова війна".

Установлення на фабриках і заводах режиму диктатури одної особи, управителя заводу, чим права й обовязки фабричних робітничих комітетів зведені до зера, Орджонікідзе пояснює потребою збільшення контролі над робітництвом. Він говорить, що сталося це в наслідок порозуміння між лідерами робітничих професійних союзів та правительством. Тепер правительство призначило своїх управителів-диктаторів до кожного заводу.

АНГЛІЯ НЕ ЗЛОЖИТЬ МАНДАТУ НА ПАЛЕСТИНУ.

БРАЙТОН (Англія), 3 жовтня. — Міністер справ закордонних, Гендерсон, на конференції Партії Праці заявив, що всі поголоски про зложення англійським правительством свого мандату на Палестину не мають жадного ґрунту під собою. Правительство Англії не має найменшої гадки відмовитися від мандату, який передала йому Ліґа Націй.

Воно тепер лише займається питанням, як найліпше здійснити декларацію Балфура про створення в Палестині жидівської держави. Особливо після останніх заворушень правительству доводиться бути дуже обережним і послідовним у переведенню пляну, які випливають з мандату та декларації Балфура.

На загал конференція Партії Праці проходить успішно й досить спокійно. Вона майже зовсім не критикує діяльности англійського уряду, бо це уряд свій, партійний. Делеґати трохи занепокоєні майбутньою опозицією в парляменті консервативних партій в російському питанню. Всеж сподіваються, що правительство буде піддержане лібералами. Таксамо багато часу вабирає питання боротьби з безробіттям, до розвязання якого дуже важко знайти спосіб.

ДЕНЬ УРОДИН ГІНДЕНБУРГА.

ПРЕЗИДЕНТ НІМЕЧЧИНИ СПОКІЙНО ВІДСВЯТКУВАВ 82-ГУ РІЧНИЦЮ СВОГО НАРОДЖЕННЯ.

БЕРЛІН (Німеччина), 3 жовтня. — У своїому маєтку в Прусії в колі ближчої рідні спокійно відсвяткував президент Гінденбург 82-ліття свого народження. Не зважаючи на такий поважний вік, президент чується добре й тішиться гарним здоровлям.

У день свого народження президент видав 108,000 долярів для допомоги 2,200 жертвам Великої Війни. Гроші ці видані з фонду, який німецька нація зібрала у сумі 2 міліонів марок в день 80-ліття народження Гінденбурга, як іменинний подарунок.

ШІРЕР ХОТІВ ПІДКУПИТИ АНГЛІЙСЬКОГО ГЕНЕРАЛА.

ПРОПОНУВАВ ВЕЛИКІ ГРОШІ, ЩОБИ ВІН НЕ ВИСТУПАВ ЗА ЗМЕНШЕННЯМ ЗБРОЄННЯ.

ЛОНДОН (Англія), 3 жовтня. — Ґенерал Фрейк Персі Ґрозієр, визначний англійський сторонник обмежения зброєння, повідомив листовно амбасадора Доса, що він по портрету Шірера пізнав того, хто в 1927 році пропонував йому великі гроші, щоби він відмовився від активного обстоювання обеззброєння націй. Тоді Шірер назвав себе Шерманом.

КОСТЕ МАБУТЬ ЗАГИНУВ.

МОСКВА (СССР), 3 жовтня. — Тут одержано відомости, що нібито літак, на якому летів Дідоне Косте, перелетів у понеділок монджурський кордон. По другим відомостям його бачили над Кіренським у неділю ранком. Бензини мало вистарчити Косте лише до вечера в неділю.

Тому, що певних відомостей про Косте й досі нема, а пошукування жадних наслідків не дають, бояться, що французькі летуни загинули десь у нетрах Сибірі.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 6, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

В ОБОРОНІ НАЦІОНАЛЬНОГО ІМЕНИ

Приходиться звернути увагу на таку справу, якої ніяк не може злегковажити весь наш загал і всі наші народні установи. Бо тільки спільними зусиллями вдасться усунути ту кривду, яку думає нам завдати уряд, усуваючи українське імя з лісти народів, які будуть зараховані при переписі населення Злучених Держав.

Такий перепис відбудеться 1. квітня 1930 року. Є ще отже час переконати Департамент Торговлі, а згл. Переписне Бюро, про те, що треба викинути давну рутенську назву, а замінити її українською. Річ ясна, що уряд був би це зробив вже давно, колиб не було баламутства між самим нашим народом, колиб ми не мали між собою кацапських недобитків, малоросів і Руснаків з Закарпатської України, які охрещують себе Бог зна якими чудернацькими національними іменами. Є ще між нами така частина національно неосвідомленого народу, який ще досі не знає, хто ми і чиї ми діти, а кацапські чи руснацькі провідники не допускають до того народу дійсної політично-національної освіти, бо самі її не мають і мати не хочуть. Вони бояться українства й самої української назви, бо українство означає працю для якогось ідеалу, українство дає багато праці й вимагає жертв і посвяти, а не приносить ніяких матеріяльних користей. Українство вимагає віри у свій нарід і у свої власні сили, а наші московські, мадяронські, чи які инші ренеґати, звикли оглядатися завжди за „пособіями", за якоюсь сильною рукою, яка бере проводирів в особлившу опіку і матеріяльно їм пособляє, а за те нищить нарід економічно, національно й духово. І ось тому й в Америці мусимо числити на це, що як там в старім краю так і тут матимемо й при слідуючім переписі до діла зі свідомим ренеґатством і з темнотою великих українських мас, які себе ще й тим разом позаписують ріжними іменами, зачислюючи себе до рутенців, малоросів, Росіян, Ґріків, Австріяків, Поляків і т. п. І тому саме на свідомих Українцях лежить тепер подвійний важкий обовязок. Бо нам треба старатися в першу чергу всіми силами, щоби при переписі узгляднено офіціяльно українську народність, а далі, щоби при самім переписі як найбільше число наших людей вписалося Українцями. На разі треба нам допильнувати першої справи, а саме вплинути на Цензусове Бюро, щоби воно втягнуло у переписні лісти українську національність. Тому треба принаймні нашим дієцезіям і головним фінансовим та політичним установам внести негайно свої протести з приводу цього, що при слідуючім переписі задумують поминути українську націю. Булоб вказаним, щоби такі протести посипалися з ріжних сторін Америки, з ріжних закутин, де тільки живуть Українці.

APPEAL TO GOVERNMENT TO PLACE THEIR NATIONAL NAME IN CENSUS

"THE UNITED UKRAINIAN ORGANIZATIONS OF THE UNITED STATES" PROTEST THE OMISSION OF THE NAME OF THEIR RACE FROM THE CENSUS LIST.

PHILADELPHIA, PA., October 1. — In a letter of the United Ukrainian Organizations of the United States, with headquarters in this city, to the Census Bureau at Washington, D. C., the organizations protest against the Bureau's ommision of the national name of Ukrainian from the list of the nationalities of the foreign-born residents of this country.

The letter is as follows:

CENSUS BUREAU,

Washington, D. C.

Gentlemen:

In view of the approaching census there spreads among the American citizens and residents of Ukrainian origin an apprehension that the Census Bureau, in enumerating the races or tongues or origin omits to mention the Ukrainian. On the other hand, the Bureau is alleged to enumerate other names by which this race was known locally or was called by its various oppressors.

These names, local and artificial, were used in the past to designate the Ukrainians coming to the United States, and as a result of this practice the censuses of the past belied the actual facts as far as Ukrainians are concerned: there are in this country literally hundreds of thousands of people who call the race of their origin not otherwise than Ukrainian, and the Census Bureau did not even mention this name.

The old practice could be understood before the war when the Ukrainian nationality was little known to the world at large. During the war, however, the knowledge of geography has spread. The Ukrainian race is nowadays known to every government in the world. In American schools, every map of races shows the territory of the Ukrainian race. The political maps of Europe show the Ukrainian Soviet Republic as even the internationalist government of Moscow was obliged to recognize the fact of the existence of the thirty-millions strong Ukrainian nationality.

It cannot be that this recognition be now denied by the first truly democratic government of the world. During the war, the American government proclaimed the right of the self-determination of nationalities as the basic principle to govern the peoples. If it has rejected the old method of ruling the people without the consent of the governed, it certainly has objected to calling them by arbitrary names by which the rulers chose to call them.

When American Citizens of Ukrainian origin organized their political clubs, both Republican and Democratic, they used the name Ukrainian to note the origin of their members.

In view of all this, the American citizens of Ukrainian origin expect that the Bureau of Census would correct the mistakes of past censuses and that at the occasion of the coming census it would enumerate the Ukrainian race, nationality, or tongue, in the proper place.

You would oblige us greatly by writing us of your prompt official action which could allay the apprehensions of the said many thousands of American citizens of Ukrainian origin.

Yours very truly,

Emil Rewiuk, president;

Dr. Luka Myshuha, secretary.

ПИСЬМО ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ ДО ЦЕНЗУСОВОГО БЮРА В СПРАВІ УМІЩЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ІМЕНИ НА ПЕРЕПИСНІЙ ЛІСТІ НАСЕЛЕННЯ.

Письмо це звучить:

ПЕРЕПИСНЕ БЮРО,

Вашингтон, Д. К.

ПАНОВЕ:

Зприводу наближаючогося перепису поширюються серед американських горожан і негорожан українського роду побоювання, що Переписне Бюро, вичисляючи народи й мови походження, не згадує про Українців. З другого боку Бюро вичисляє ріжні імена, які є будьто льокальними українськими назвами, будьто яких вживали гнобителі українського народу.

Тих імен, які є льокальними і штучними, вживали давними часами на означення тих Українців, які прибували до Злучених Держав, і тому саме по причині тої давної цензусової практики попередні переписи не відповідали дійсному станови, оскільки відносилися до Українців. Бо в тім краю маємо буквально сотки тисяч громадян, котрі називають нарід, з кого походять, не інакше як українським, а Переписне Бюро навіть не згадує такого імени. Стару передвоєнну практику можна було ще зрозуміти, бо тоді український нарід був ще мало відомим в широкім світі у всій своїй силі. Та підчас війни поширилося знання ґеоґрафії. Український нарід відомий сьогодні в цілім світі всякому урядови. В американських школах учать тепер з мап, на яких вже зазначена територія, яку замешкує український нарід. Політична мапа Европи показує Радянську Українську Республику, бо навіть інтернаціональний московський уряд був змушений визнати факт істновання 30-міліонової української народности.

Тому годі припустити, щоби те визнання заперечило тепер перше, дійсно демократичне правительство світа. Підчас війни американський уряд проголосив право самоозначення народів як основний принціп правління народами. Колиж уряд відкинув давну методу правління народами без згоди тих, якими правиться, то певно не погоджується і з тим, щоби називати народи придуманими іменами, яких вживали гнобителі тих народів.

Коли американські горожане українського роду орґанізували тут свої політичні клюби, як републиканські так і демократичні, то вживали українського імени для означення місця походження своїх членів.

З огляду на ті факти, американські горожане українського роду є певні, що Переписне Бюро справить блуди давних переписів та що при найближчім переписі дасть українському народови, його національности й мові належне місце.

Ми будемо Вам дуже вдячні, коли повідомите нас про ті офіційні кроки, які піднято в тій справі, а які облекшилиб побоювання богатьох тисяч американських горожан українського роду.

З поважанням

Омелян Ревюк, предсідатель;

Д-р Лука Мишуга, секретар.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ

І. К., Ню Бритен, Конн. — Ми радо помістимо допис про народне життя в громаді, про збірки на край, концерт чи віче. Ми вже містили нераз і про церковні справи Вашої громади, але годі й на далі ціле життя обертатися біля Риму. Зясувавши раз своє положення супроти Риму, треба братися до позитивної роботи. Ми не хочемо тим сказати, що у Вас такої роботи нема. Треба тільки її виказати, а з допису того не видно.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА.

Н. Н.

Радянська Україна.

(Докінчення).

(9)

Тому саме на Україні в порівнанню з Росією так мало науково-дослідчих інститутів та катедр, тому у такому тяжкому стані знаходяться музеї, книгозбірні й майже всі вищі школи, не маючи добре устаткованих лябораторій, кабінетів та навіть помешкань для них. Так на Україні в 1927. р. було окрім Української Академії Наук ще 11 науково-дослідчих інститутів, 40 окремих науково-дослідчих катедр (всього катедр 84), 18 академічних музеїв (без місцевих), 4 академічні бібліотеки (без шкільних окружних та місцевих, яких нараховується коло 6 тисяч), 6 обсерваций і 3 ботанічні сади. Тимчасом лиш у Москві та Ленінграді цих науково культурних установ значно більше ніж на цілій Україні, бо ще за царського режіму туди було стягнено безліч усяких вартостей з цілої імперії, та побудовані для них палати. Мало того, значна їх скількість уважається всесоюзними й утримується коштом Союзу а, значить, і України, а не з буджету Росії. Чимало ріжних наукових та культурних установ було зорганізовано там також уже за совітської влади, тоді як на Україні за браком коштів вони тільки проектуються, чекаючи кращих часів для переведення в життя. А коли український уряд в 1927 р. ухвалив зорганізувати на Україні науково-дослідчі інститути цукровий та вугільний, бо ці галузі продукції розвинені якраз найбільше на Україні, й намагався, щоб вони мали всесоюзне значіння, цебто, щоб вони також утримувалися коштом всесоюзного буджету, то Москва рішучо відхилила такі проекти й дозволила утворити на Україні ці інститути як українські філії всесоюзних інститутів, які будуть працювати в Москві. На Україні таких філій ріжних інститутів та установ було й раніше чимало, а нині збільшилося ще на дві. Взагалі можна сказати, що **у совітському Союзі запанувала цікава ідеольоґія: російська мова та культура мають всесоюзне значіння, російська компартія та російська влада також являються всесоюзними, російська армія та ДПУ також всесоюзні** і т. д. Не дивно отже, що **звичайні російські громадяне переконані, що самий Совітський Союз є власне російською державою, збудованою на федеративних підставах.**

VII.

Сучасна Федерація України з Росією та боротьба за суверенну державність.

Так воно в дійсности й є, у великій мірі, бо українська нація не є рівновартною з російською в Совітському Союзі, бо російська культура панує й на Україні, бо російська република є центром Союзу, а українська тільки додатком, без якого, правда, булоб дуже тяжко будувати соціялізм на Сході Европи. Таким робом сучасне становище української нації у федеративній злуці з Росією явно вказує, що для України зовсім не потрібна ніяка федерація — ні з Москвою, ні з Варшавою, а навпаки, українська нація повинна вибороти собі суверенну державність. Мало того, не слід ніколи забувати, що спілка України з Росією під пануванням совітської влади значно більше забезпечує інтереси української нації, ніж яканебудь можлива федерація з Москвою чи Варшавою. Про це свідчить не лише сучасне становище наших Західних Земель під Польщею, а також те ставлення до української державности, яке виявляють як усі польські групи, так і ріжні соціялістичні та републиканські або монархістичні російські партії. Бо нема сумніву, що справа про автономну державність на українських землях під польським пануванням є музикою дуже далекої будуччини, а реставрація російської держави на Сході Европи загрожує у значній мірі зліквідувати навіть сучасні досягнення української нації під совітським режімом. Наше неґативне відношення до сучасної совітської влади та політики на Україні не ґрунтуються на ворожому ставленні до соціялізму вагалі, а диктуються загальним становищем України в Союзі та взагалі сучасними інтересами української нації. Ми не повинні закривати очей на те, що наша нація у порівнанні з культурними націями Зах. Европи дуже відстала. Адже українське народне господарство ще знаходиться на дуже низькому ступні розвитку, а загальні умови життя та побуту українських трудящих мас надзвичайно примітивні. Так на Україні нараховується всього 2 тисячі кін, яких 5 тисяч автомобілів, коло 500 автобусів, несповна 200 тисяч радіоприйомників та дуже бракує трамваїв, електрики, водогонів, каналізації, усяких шляхів, лікарень і навіть шкіл. Разом з тим житлові умови по містах та робітничих центрах, не кажучи вже про селянські хати, цебто глиняні мазанки африканського типу, прямо таки жахливі у порівнанні з селянськими та робітничими мешканнями Західної Европи. Крім того загальні побутові умови українських трудящих, половина яких не вміє ні читати ні писати, а тому позбавлена всякої можливости брати участь у культурному розвитку нації й тому шукає собі розваги у хуліґанстві та пиянстві (на Україні споживається що року майже 10 міл відер горівки та пива) дуже нагадують загальну темряву та некультурність балканських націй, або деяких орієнтальних, де ще й дотепер не цілком зліквідовані напівфеодальні відносини.

Звичайно, що при таких обставинах совітська політика будування соціялізму власне затримує розвиток продукційних сил України, а диктатура компартії у свою чергу мало сприяє розвиткови української культури та спиняє зріст самодіяльности народніх мас, як також унеможливлює належне їх політичне виховання.

Так совітські писаки все галасують про швидкий зріст продукції засобів виробництва й захоплюються ріжними плянами про будуччину, а тверезі совітські господарники зауважують, що без імпорту закордонних машин та устаткування взагалі Совітський Союз не зможе індустріялізуватися ще дуже богато років. Мало того, не зважаючи на все зростаючу продукцію предметів споживання, у Союзі, а також і на Україні, бракує найнеобхідніших річей. Так не вистарчає мануфектури, ґалянтерії, шкіри, скла, заліза і навіть цегли, цементу, тощо. Потреби населення у цих товарах та виробах задовольняються часто тільки на 50—60%. Ми вже не згадуємо про инші ріжні кризи по містах, де часто бракує хліба, мяса, масла, молока, городини, тощо, бо ці кризи пояснюються не загальним браком продуктів, а головним чином ріжними дефектами транспорту та невдалою організацією торговельно-посередницького апарату, або совітською політикою цін на сільсько-господарську продукцію. Проте не слід забувати, що ця недостача споживчих предметів, не зважаючи на їх дорожнечу, загрожує затягнутися ще років на 10—15, бо совітська влада має намір розвивати максимально продукцію засобів виробництва й мало дбає про розвиток легкої індустрії.

Тимчасом, як про це свідчить пятирічний господарський плян, індустріялізація України та інтензифікація її сільського господарства розвиватимуться так мляво, що **совітська влада, щоб розвязати проблему безробіття та перенаселення України, примушена взятися до старої царської методи розвязання соціяльної проблеми, а саме має намір протягом 5—10 років вигнати в світ за очі кілька міліонів українських селян.** Це і свідчить про повне банкротство політики будування соціялізму на Україні в умовах сучасної диктатури компартії.

Тому ми переконані, що українська нація, та мабуть і кожда нація, якби вона не була в таких обставинах, в яких знаходяться нині українські трудящі маси, нарешті таки повинна прийти й напевно незабаром прийде до переконання, що **єдиним порятунком для неї є рішуча боротьба за своє повне визволення, цебто боротьба за власну суверенну державність. Бо, як свідчить історичний процес, ні одна нація без власної держави не спромоглася стати великою та культурною, а також ніколи не була в стані розвинути власні продукційні сили до тої міри, щоби належним способом забезпечити свій матеріяльний добробут.**

Десять років тому українська нація зробила була спробу утворити власну суверенну державу, але обставини склалися так, що українська революція та боротьба за українську державність не привели нашу націю до повного визволення та цілковитої перемоги. Проте ми певні, що українська національна революція тільки затрималась, що **історичний процес зі залізною конечністю штовхає українську націю на боротьбу за свою суверенну державність,** що вже не за горами той час, коли українська національна революція спалахне знову, щоб шляхом збройної боротьби українські трудящі маси таки добилися свого повного визволення й нарешті запанували у власній суверенній державі.

Що має в банку?

— Заки виявлю вам свої почування, пані, завдам одно недискретне питання: Чи пані мають щонебудь у банку?

— О, так! Маю нареченого касієра. Наш шлюб відбудеться за місяць.

—o—

Клопіт.

Ж і н к а: Мій чоловік дістав анонімного листа, що я зробила щось злого, заки вийшла за нього.

П р и я т е л ь к а: Найкраще буде, коли тепер признаєшся йому до того.

Ж і н к а: Так, але він не дав мені прочитати того листа і я не знаю, до чого маю признатися.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩОДО УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ.

Під таким заголовком написала допис у „Свободі" ч. 221 (з дня 21 вересня) Вп. пані Марія Гребінецька, артистка-співачка з Ню Йорку. В тім дописі вона видвигає перед очи читачів одну з дуже важних справ, а саме: справу нашої української книжки та поширення її по американських публичних бібліотеках. Я мушу тут признати шановній дописувательці великі заслуги за її слушні уваги, бо ця справа, якою ми так мало, а може й зовсім не інтересуємося, є якраз тепер на місці, коли то наші діти зачинають іти між широкий американський загал та говорити йому про богацтво й цінність нашої літератури. І чимже ті діти зможуть похвалитися та погордитися перед своїми шкільними повседневними товаришами? Наша бібліотека, українська в „Поблик Лайбрери" буде якраз здобутком для наших поколінь тут жиючих. Та заки ми здобудемося до того, щоб ми мали переклади творів наших визначних авторів на американську мову, постараймося о це, щоб у кождій американській бібліотеці була українська літературна секція. Це не є такою трудністю, коли взяти під увагу, що Америка є одною з тих держав, котра найбільше уваги звертає на поширенне бібліотек і на це видає грубі міліони долярів. Як о це старатися? Для приміру наведу коротенько про українську секцію в Шикаго Поблик Лайбрери. І так 1916 р. я зайшов до головної нашої міської „Поблик Лайбрери" і подібно як п. Гребінецька жадав української книжки. На жаль, таксамо не знайшов я на листі назви „українська", та за те знайшов „рутенська секція" й то разом з російською. Я вияснив, що це не є „рутенська", а українська секція, що й зараз адміністрація признала мені та змінила назву на „українська". Переглянув я книжки цієї секції та, на радість, знайшов поважне число майже мохом і цвіллю покритих українських книжок. Там були старі видання Куліша, Квітки, Нечуя-Левицького, Коцюбинського й инші. Повідомили мене, що досі ніхто ще ніколи цих книжок не просив, ані їх не жичив. Запитали мене, чому це так байдужно ми дивимося на свою книжку. Це мене немало засоромило й я попросив, чи не можуть перенести ці книжки з головної бібліотеки з „давн тавн" до філії („бренч") в Екарт парку, де якраз тоді була найбільша українська кольонія. Заявили мені, що дуже радо це зроблять, коли Українці будуть ці книжки читати. Я приобіцяв, що возьму на себе обовязок проголосити цю справу і на мою заяву до тижня книжки були вже в „Екарт" парку. Опісля 1918 року я підніс справу української бібліотеки на мітінгу сильної тоді Січової організації. На запоруку української католицької парохії на Оклей Стр. Січовий Комітет забрав цю бібліотеку з Екарт парку до парохіяльної галі, де довший час, бо через 8 літ, користувалися українськими книжками наші громадяне. Та не тільки це. Адміністрація „Поблик Лайбрери" казала списати наші найновіші видання, а коли цей спис їй доручено, вона постаралася спеціяльно для нашої української секції закупити та спровадити з Европи за 300 долярів книжок найновіших наших видань. Розуміється, бібліотекою управляв досвідчений чоловік, п. М. Солтис, і мусів з цього здавати рапорт перед авторітетом адміністрації головної міської бібліотеки. Історія цього українського „бренчу" бібліотеки закінчилася сумно, бо через неточність та байдужність Українців, а головно молодіжи що книжки жичила, цю бібліотеку заряд міста забрав назад, а недобір книжок покрив п. Солтис поважною сумою долярів. Розуміється, цей чоловік, як тихий і щирий народний працівник, закрив Українців перед тавром сорому, за що честь йому.

Цим коротким начерком я не хочу приписувати комусь похвал або наган, а тільки хочу вказати, що не вина Американців, що нашої книжки нема по бібліотеках, а вина нас самих. Я вірю, що в Шикаго знов українська книжка буде на услузі Українців, коли візьмуться до цього чесні й відвічальні люде. Для инших міст в Америці, де живуть Українці, а де нема української книжок, пропоную, щоб створити відвічальний комітет, який би цього зажадав. Адміністрація радо вистараєтьcя спровадити для нас книжки, коли ми самі схочемо їх мати і читати. В цей спосіб, побіч инших, буде цвисти й наша богата література тут на еміграції, як доказ нашої зрілости і пошани своєї матірної мови і рідної культури.

Степан Мусійчук,
Шикаго, Ілл.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ДЕТРОЙТ, МИШ.

Приготовання до Свята 1-го Листопада.

Українська Стрілецька Громада, Гурток 7, запросила товариства і братства на спільні збори на день 22. вересня до „Української Хати", при 3464 Cicotte Ave., в ціли приготованняся до Свята 1-го Листопада.

На жаль, на зборах явилося тільки кількох представників, а це від У. Н. Союза, У. Р. Союза, Оборони України і Центрального Комітету Горожанських Клюбів. Решта товариств з невідомих причин не прислала своїх представників.

Тимчасовий Комітет відсвяткования 1-го Листопада взиває ще раз товариства і братства з Детройту і Гемтремку, щоби причинились своєю активною участю до гідного відсвяткования 1-го Листопада — свята української державности на західних українських землях.

Слідуючі спільні збори відбудуться 13-го жовтня, в 2-ій год. попол. в „Українській Хаті", 3464 Cicotte Ave., на які запрашається всі товариства і братства.

За Тимчасовий Комітет:
Михальчук, Петрик, Федоришин, Осип Луцейко.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 388, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що три-квартальні збори відбудуться в неділю, 6. жовтня, в 3-тій годині пополудни, в льокали шкільним. Обовязком є всіх членів і членкинь явитись на тих зборах, бо є важні справи до полагодження. Нагоминається довгуючих членів, щоби вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Михайло Тершовський, секр.

ДО УКРАЇНСЬКИХ МАТЕРЕЙ.

(З нагоди знущання Ляхів над могилами українських героїв).

Недавно було... Рідний Край
В огні палав і лилась кров
Борців, що волю боронили.
Не поросли ще їх могили
І ще тіла Тих не зотліли,
Що впали жервою в боях.
Народе мій, Ти впав в борбі
До краю вичерпаний з сили;
Могили, жертвенники волі,
На котрих Ти усе поклав,
Що найдорожчого лиш мав,
В важких змаганнях боротьби
Свідчать про ті важкі змагання.
Тепер Ти ждеш... А ворог Твій
Тобі на Твоїх землях катом;
І святотатською рукою,
Щоб більш зглумиться над Тобою
И Твоєю жертвою святою,
Борців викидує з могил.
Запаматай, Народе мій,
Святинь Твоїх його наругу!..
А ви, доньки, і ви, мами,
Як вашим дітям ссати грудь
Дасьте, то хай вони всосуть,
Таки-ж ще з соками грудей,
Катам заплату за наругу!

П. Т.

З КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ ВИКИНУЛИ „ПРИХОДИМЦЯ" БАДАНА.

В деяких харківських, особливож російських органах, появилися довгі статті про виключення з комуністичної партії Галичанина Бадана. Стаття в одному харківському російському щоденнику має такий вимовний заголовок: „Проходимцам — не место в партии". В чімже діло і за що виключили Бадана з партії? Але заки відповімо на ці питання, треба перш за все сказати, хто такий Бадан? Отже Бадан (Яворенко) був досі т. зв. науковим секретарем Народнього Комісаріяту Освіти, на чолі якого стоїть Скрипник. Був він, очевидно, членом КП(б)У. Бадан подав був у свому партійному реєстрі, що він від 1920 р. був членом Комуністичної Партії Чехословаччини і що працював на Закарпатській Україні. Тимчасом контрольна комісія добула документи, які доказують, що Бадан у 1920 р. був особистим секретарем Винниченка і в тім характері приїхав з Винниченком в 1920 р. на Україну. Ще тоді вніс він прохання до КП(б)У, щоби його приняли в члени. Але коли Винниченко виїзджав з України, то з ним виїхав і Бадан. Виїхавши з України, він раптом опинився в Чехословаччині. Там покінчив правничі студії і найшовся на практиці в якогось адвоката. В тім часі співпрацював він в урядовій газеті „Русин", на сторінках якої боровся з комуністами. Попри те приймав він деяку участь у роботі соціял-демократів. Потім дістав право горожанства в чехословацькій републиці. Було це в 1923 році. При виборах навіть кандидує на посла від соціялдемократів, але провалюється. По виборчій невдачі голоситься до комуністів. Його спершу не приймають, він заходи поновляє, вкінці 1924 р. стає дійсно членом комуністичної партії Чехословаччини. В часі виборів до чеського парляменту в 1925 р. Бадан стає редактором „Прикарпатської Правди", яка тоді починає друкуватись по українськи, і веде там, як пише харківська комуністична газета, націоналістичну лінію під гаслом: „Геть з Чехами". Таку роботу булаб партія осудила, але саме тоді Баданови грозить арешт і він виїзджає на Радянську Україну. Будучи редактором „Прикарпатської Правди", Бадан мав собі робити велику авторекляму. Опинившись у Харкові, він став працювати спершу в державній плановій установі, а потім став науковим секретарем Народнього Комісаріяту Освіти. Ось бачите вже, чому Бадана прозвали приходимцем. Тепер за що його усунули з партії? За те, що: 1) **Будучи членом КП(б)У, він не пірвав звязків зі своїм братом попом, членом УНДО** (в Галичині); 2) Він відносився з „презрением" до тих, що стояли від нього нижче на „служебной лестнице" (драбині); 3) Він використовував апарат Нар. Комісаріяту Освіти для особистих справ. Наприклад: посилав курєра Наркомоса купувати кальоші для своєї жінки, а далі кричав і грозив курєрови; 4) Бадан відмовлявся від т. зв. партійних „нагрузок", вимовляючись все пильною роботою у Народньому Комісаріяті Освіти. Ось і бачите, як і за що викидають з партії „приходимців" Галичан. Такі явища комуністичної дійсности дуже знаменні і богатомовні. Варто над ними призадуматися.

ВІДКІЛЯ ВЗЯЛАСЯ НАЗВА „КРАВАТКА".

Назва краватка (по французьки: cravate, по англійськи нектай), як здогадуються, походить від Хорватів, які за Людвика XIV. творили якийсь чужинецький полк. Ці вояки носили на шиї завязану хустину, яку Французи називали crovate, що з часом перемінилося на cravate. Одначе знане є, що таку часть одягу, як краватка, вживали вже давно перед Людвиком XIV., а за його володіння ввійшла знову в моду. З того часу ця назва вдержалася, але в нинішніх часах означає вже що іншого, ніж колись.

НЕРОЗГАДАНА ТАЙНА.

Ріжні люди їздили вже на Радянську Україну. Але що там діється, як виглядає, ніхто ще нам не росказав. Не знаю: бояться, стидаються, чи хитрують?

Їздили і їздять артисти туди, але від них щонебудь видобути, як воду з каміня.

— Якжеж там українізація?

— Загалом... бачиш... нічого, нічого... українізується.

— А їсти є що?

— Є, чому ні! На базарах продають і в крамницях подиблеш.

— А режім. Дуже острий?

— Ну... не можна сказати. Так... ріжно...

І будь тут мудрий.

Раділи Галичани, що довідаються правди від кооператорів, які поїхали туди.

Але кооператори поїхали, приїхали і Галичани однако нічого не знають.

— Скажіть, як там на Україні?

— Загально взявши... нічого собі...

— Що значить „нічого собі"?

— Ну, так загалом — значить.

— А чи істнує Україна?

— Зовсім певно істнує.

— А українізація?

— Також істнує.

— Але чи слідна?

— Чому ні, слідна.

— Як ви думаєте, большевики вдержаться?

— Большевики чи вдержаться!? Ци питання дуже складне і на нього тяжко відповісти.

— А всеж таки...?

— Вибачте, але я мушу вже йти. Колись иншим разом.

Чекаєш на той „иншний раз" і не можеш дочекатися. Читаєш польські часописи — бачиш, що падуть; читаєш большевицькі — видиш, що ростуть. У польських розстріли, повстання і революції, в большевицьких мітінги, дніпрельстани і хлібозаготівлі.

Хоч сядь тай плач...

Кажуть, що й у небі мають з тим самим клопіт. Хто тільки дістанеться туди, зараз його й питають:

— Скажіть (будь ласка), як там на Україні?

А він оглянеться, чи хто не підслухує і тоді шепотом:

— На загал... бачите... взявши під увагу те все, то нічого собі.

І так один за другим, один за другим, зовсім як Галичани, які їздили за Збруч.

Пробував св. Петро висилати розвідку, але й це не помогло.

Одного разу радяться святі, що робити, щоби вже раз про Україну правди довідатись.

— Нічого иншого не остає, як вислати розвідчика — каже котрийсь.

— Гаразд! Але кого?

— От нехай іде св. Лука. Він імя має українське, то й лекше йому буде денебудь скритися.

Післали св. Луку, а на дорогу наказували, щоб зараз телеграму післав, як, що, куди.

Пішов св. Лука. Нема тиждень, нема два, на третій приходить телеграма:

„Сиджу в Чека.
Лука".

Зажурився св. Петро. Жаль йому св. Луки. Чека гірше чистилища. Треба рятувати друга.

Післав на Україну св. Ілію.

— Ти — каже — маєш віз, як що до чого, то й Луку забереш і сам майнеш поп'д хмари!

Поїхав Ілія. Нема від нього вістки тиждень, нема два, далі приходить:

„Попав туди і я.
Ілія".

Св. Петро аж руки заломив.

— От тобі й на! Післав вичувати Луку, а тепер і другий пропав.

— А можеб так Мойсея післати туди? Він Жид, то й дасть собі раду на Україні.

— Справді добра думка — погодився св. Петро.

І післав Мойсея.

Чекають у небі на вістку тиждень, чекають два, далі минає й місяць — нема телеграми від Мойсея.

Врешті приходить:

„Жиивий і здоров!
Комісар Петров".

Св. Петро так і досі лишився без вірودостойних інформацій. Єдина його надія на Галичан, які їздили на Україну і колись прийдуть до неба.

Але марна надія. Галичани тільки само скажуть йому, що сказали нам.

Галактіон Чіпка.
(„Діло").

ПОДЯКА.

Я, низше підписаний, член У. Н. Союза, від. 400, складаю щиру подяку У. Н. Союзови і всім головним урядникам У. Н. С. за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі 50 долярів. Хай жиє й процвітає батько Союз і заразом наше братство в Ізелін, Па.

Федір Рокошевський.

ВПЛИВ МРЯКИ І МОРОЗУ НА ЗДОРОВЛЯ.

Англійський лікар д-р Росел тому два роки зачав переводити статистику про вплив морозу і мряки на зріст смертности на тлі недуги віддихових органів. Д-р Росел уже тоді ствердив, що сама мряка, без холоду причиняється до смертности в дуже незначнім степені. Зате мряка з приморозком збільшує число випадків смерти. Тодішні свої досліди д-р Росел поширив тепер значно, а вислід їх оголосив у лікарськім часописі „Ди Лянсет". Оконечні висліди потверджують первісні його твердження. Низька температура в сполуці з мрякою є небезпечна для людей зі слабими легенями. Передовсім повинні тамити це люде старші і не виходити з хати в дні рівночасно мрячні і холодні.

В АЛЬБАНІЇ НЕ ХОЧУТЬ БАРАБОЛЬ.

У деяких европейських краях не плекають так дуже бараболь, як нпр. у Галичині, Чехії, Німеччині. Ба, навіть є країни, де зовсім не садять бараболь. Такою країною є Альбанія. Вже кілька десяток літ пробували ввести плекання бараболь в Альбанії. Та всі ці спроби розбилися об завзятий спротив Альбанців, які не хочуть бараболь ані садити ні їсти. Повторюється тут історія, яка тому кількасот літ відбулася у Німеччині та Франції, де населення треба було привчити садити бараболі — ріжними законними розпорядками, а навіть інтервенцією війська.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Збірка на революційний фонд.

Підчас гостини у громадянина П. Чайки гості не забули за Рідний Край. До гостей промовив громадянин Н. Задерецький зі закликом до пожертв на революційний фонд.

Жертви зложили слідуючі особи: В. Форемний, І. Кухта, П. Чайка, Н. Кисіль, Н. Задерецький, Й. Цобан, П. Головчак, Е. Бривка, І. Патковський, Польховий по 1 долярови; П. Кухта і Т. Чайка по 50 центів. Крім того бувший стрілець Української Галицької Армії І. Бозіль дав 3 доляри. Зібрано 14 долярів, які вислано до краю через Обєднання.

Н. Задерецький.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Збірка на політичних вязнів.

Громадянин Михайло Левицький переслав через Обєднання до Краю 58 долярів, зібрані на протестаційному вічу в Клівленді, що відбулося 4 серпня б. р.

Гроші призначені на політичних вязнів.

БОФАЛО, Н. Й.

Жертва на інвалідів.

Громадянин А. Ковальчук переслав до Рідного Краю через Обєднання 45 дол. і 36 центів на українських інвалідів у Львові. Гроші зібрані: з концерту в Народнім Домі, при участи співака п. Зазуляка — $11.20; на панахиді в церкві $8.08; в парохіяльній галі $11.08; дар від братства св. Івана Хрестителя $15.00.

ЙОНҐСТАВН, ОГАЙО.

Збірка на українських інвалідів.

Українсько - Американський Політичний Клюб зібрав і переслав через Обєднання 53 доляри і 38 ц. на українських інвалідів у Львові.

На зборах Українсько-Американського Політичного Клюбу д. Ю. Присташ в коротких та палкій промові виголосив зазив до зібраних членів про допомогу інвалідам.

Він говорив, що не милостиню їм даємо, бо їх біль промовляє до нас. Ми платимо їм за їх рани й болі та страждання, яких вони зазнали в боротьбі за Україну.

На зазив добродія Юрія Присташа зложили члени 16 долярів і 50 центів. Крім того ухвалено на зборах улаштувати пікнік на дохід інвалідів, з чого було 36 долярів 38 центів. Разом зі збіркою переслано $53.38 до Обєднання.

Жертви зложили слідуючі особи: С. Шпирка 2 дол.; по 1 дол.: Ю. Присташ, С. Мош, Г. Нівінський, О. Опалка, І. Бачинський, І. Рудик, Д. Войтович, Юлія Войтович, М. Катинський, І. Кравець; по 50 ц.: О. Буньовський, І. Дубас, О. Вітик, М. Заяць, М. Іванчак, П. Косневич, М. Адамовський, І. Крушельницький, Ю. Литвин.

С. М.

Омелько Ледяний.

ЯЙЦЯ.

(Гумореска).

— Омельку! — скрикнула на мене жінка, аж мені мурашки пробігли по спині, бо її голос був дуже грізний.

— Що, серденько? — спитав я, але я не міг нічого вдіяти, щоби в мойому голосі не було пізнати страху.

— Вчора купила я копу яєць! — скрикнула ще грізніше жінка.

— Щож це мене обходить?

— Шістьдесять яєць! Я сама рахувала з Коцурихою (це вона доставляє нам яйця додому, любі читачки), як вона перекладала до коша!

— Ну і що? — спитав я вельми счудований. — Щож мені до того?

— То-то я й рада би знати!

— Що ти рада би знати?

— Де поділося чотирнацять яєць?

— Яких чотирнацять яєць?

— Тих чотирнацять яєць, яких тут нема. Я ще ні одного відси не брала, а як тепер ще раз перерахувала, то замісць шістьдесятьох є лише сорок шість. Тож недостає чотирнацять.

— Тож що міг я зробити з тими чотирнацятьма яйцями?

— Ти певно зїв їх!

— Боженьку! Колиж це міг я зїсти чотирнацять яєць?

— Або я знаю, коли? Певно, як ти вчора вечером остав сам дома, а я в Шваків була на іменинах.

— Ти зсунулася з глуздів!

— Певно, певно, ще будеш обиджувати мене! Розуміється, Боже мій, Боже, що я вже з тим чоловіком мушу перетерпіти!...

І з плачем упала моя жінка на канапу.

— Серденько! — просив я. — Розважжеж, будь ласка, сама!

— Не маю нічого розважувати! — зірвалася нараз моя жіночка, наче оса вжалила її — нічого не розважую! Ти зїв ці яйця, а тепер ще обріхуєш мене й обиджуєш! Я поїду собі до моєї мами! Зараз таки поїду!

— Ні, ти не зробиш мені цієї приємности! — дрочився я.

— Ні, таки не зроблю, коли ти ще жарти строїш собі з мене! На злість тобі останусь тут і затрою вам тобі життя!

Вибігла з хати та луснула за собою дверми.

Тиждень цілий була така буря у нас у хаті. Ми бурмотіли одно до одного, сперечалися. Образець „взірцевого подружжа".

Та на осьмому дні склалося ось що:

Моя жіночка відчинила сінешні двері і я чув, як вона говорила: — А, це ви, пані Коцурихо! Прошу, прошу, ходіть у кухню, я знову потребую копу яєць. Мій чоловік їсть страх богато!

Почувся Коцуришин голос, вона стала зараз рахувати: „Одно, два, три, чотири, пять, шість, сім, вісім — ще свіженські яйця. Що то я хотіла сказати — а як там здоровлячко вашого маленького сестрінка, Ромчика? Добре? А то я дуже рада, як я люблю цю дитинку, воно таке миленьке. А скільки вже йому літ? Тринацять літ? Так, так, як то час біжить! Тринацять! Так, так! Чотирнацять, пятнацять, шіснацять, сімнацять, вісімнацять, девятнацять — а Леся, як їй поводиться? Вже певно небаром десь вийде замуж? Вонаж уже в літах, буде їй двацять чотирі літ, коли не помилюся. Так, так, таки двацять пять. Гарні літа! Двацять пять! Двацять шість, двацять сім, двацять вісім, двацять девять, трицять, трицять одно. Вашої мамці, пані, я також уже давно не бачила. Дуже гарна жінка! А як добре тримається! Виглядає ще наче молода дівчина. А вже щонайменше буде їй з сорокдва роки. Що? Щойно трицять девять? Ну, ну! А у булаб присягла, що їй вже сорок два. Та трицять девять також гарні літа. Коли вже їй буде сорок і більше, то вже пропало! Жінку на сорок один літ рахують уже до старих! Так, так! Боженьку мій, як мені було сорок один. Сорок один! Сорок два, сорок три, сорок чотири, сорок пять...

Та в цюж мить я відчинив двері тай спитав нібито ввічливо: — Скільки вже досі було яєць, пані Коцурихо?

— Сорок пять.

— Наталю! — сказав я моїй жінці — а тепер будь така добра та перерахуй щераз тих сорок пять яєць!

Жінка перерахувала. Коцуриха вилетіла разом із своїми яйцями на вулицю.

Ми з жінкою знову живемо в добрій злагоді. Вона знову говорить мені „Омельку, голубчику".

Знову причепурюється задля мене. І я знову плачу рахунки кравчині та модистці, бо вона хоче бути для мене гарна, дуже-дуже гарна...

ПОЗІР! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНО РЕСПУБЛИКАНСЬКОГО КЛЮБУ В НЮ ЙОРКУ

— скликується —

МАСОВЕ ВІЧЕ

— в справах —

РЕҐІСТРАЦІЇ І КОНСКРИПЦІЇ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 6-ГО ЖОВТНЯ (ОСТ.) 1929 Р.

В ГОДИНІ 2.30 ПОПОЛУДНИ

В САЛИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ

217-219 EAST 6th STREET NEW YORK, N. Y.

РІДНА ШКОЛА В НЮАРКУ.

Наука Рідної Школи в укр. пресвитерській гали під ч. 49 Beacon St. вже розпочалась. Школою проводить і вчить відомий д. Іван Яцентий, який много літ посвятив на навчання українознавства нашої дітвори з блискучими результатами. Його поправне знаннє англ. мови улекшує науку укр. мови нашої дітвори. Наука відбувається: вівторок і четвер від 5—7 вечером, а в суботу від 10—12 рано.

231-2 Шкільний Комітет.

DO YOU KNOW WHY --- It's The Style To Wear The Silliest Hat You Can Find !

Drawn for this paper By Fisher

